

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

«___» _____ 20__ р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності «Облік та аудит»

за темою:

«Облік, аналіз та оподаткування експортних та імпорتنих операцій (на прикладі
ПАТ «Уманський завод «Мегомметр»)»

Виконавець

студентка обліково-економічного факультету
групи 42

Бондаренко Валентина Євгеніївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Добрунік Тетяна Пилипівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ЕКСПОРТНИХ ТА ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ	7
1.1. Визначення, класифікація та сутність експортно-імпортних операцій.....	7
1.2. Нормативно-правова база обліку експортно-імпортних операцій	10
1.3. Сучасна проблематика обліку експортно-імпортних операцій..	16
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЕКСПОРТНИХ ТА ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ НА БАЗОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	21
2.1. Загальна економічна характеристика обраного підприємства..	21
2.2. Опис первинної документації при здійсненні експортно-імпортних операцій.....	28
2.3. Бухгалтерський облік та особливості оподаткування експортних операцій на ПАТ «Уманський завод «Мегомметр».....	30
2.4. Бухгалтерський облік та особливості оподаткування імпортних операцій на ПАТ «Уманський завод «Мегомметр».....	36
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І АУДИТ ЕКСПОРТНИХ ТА ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ	43
3.1. Аналіз ефективності експортно-імпортних операцій на базовому підприємстві.....	43
3.2. Аудит експортно-імпортних операцій на підприємстві ПАТ «Уманський завод «Мегомметр»: методичні аспекти та	

практика проведення	54
3.3. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту експортно-імпортних операцій	62
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день одним з найважливіших завдань, є становлення ефективної системи бухгалтерського обліку, які сприятимуть змінам в ринковій економіці України. Особливо це стосується бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій, які відбуваються за загальноприйнятими і уніфікованими міжнародними правилами та звичаями.

Основу зовнішньоекономічних відносин становлять експортно-імпортні відносини, які відкривають доступ до передової технології, управлінського досвіду, істотно впливають на темпи економічного зростання, сприяють збільшенню національного доходу держави.

У вивчення питань теорії й методології обліку та аналізу експортно-імпортних операцій значний внесок зробили такі вітчизняні і зарубіжні вчені – Ф. Ф. Бутинець, Т. І. Войтенко, З. В. Гуцайлюк, Й. Я. Даньківа, І. В. Жиглей, Є. В. Калюги, Л. М. Кіндрацької, Г. Г. Кірейцева, М. І. Крупки, М. В. Кужельного, А. М. Кузьмінського, Ю. А. Кузьмінського, Л. Г. Ловінської, Н. М. Малюги, В. М. Пархоменка, І. І. Пилипенка, М. С. Пушкаря, О. В. Сторожука, Л. К. Сука, В. Г. Швеця та інших.

Деякі аспекти теорії та практики обліку і аналізу експортно-імпортних операцій на сьогоднішній день являються дискусійними та потребують подальших наукових досліджень та розробок, які спрямовуються на їх удосконалення. Зокрема, це стосується уточнення інформаційного апарату, який ґрунтується на положеннях та чинних законодавчо-нормативних актів, які іноді можуть суперечити одне одному. Не в повністю розглянуті питання щодо узгодження бухгалтерського обліку експортно-імпортних операцій з податковим законодавством. Також недостатньо досліджені облікові методики щодо визнання й оцінки об'єктів обліку та процедури аналітичного обліку експортно-імпортних операцій та способи узагальнення інформації про них в реєстрах обліку і звітності.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення теоретико-методичних аспектів обліку, аналізу та оподаткуванню експортних та імпортних операцій на підприємстві.

Для досягнення поставленої мети в випусковій роботі поставлені наступні задачі:

- визначити сутність нормативно-правового забезпечення обліку експортно-імпортних операцій на території України;
- розглянути проблеми з обліку експортно-імпортних операцій;
- охарактеризувати економічну діяльність досліджуваного підприємства;
- ознайомитись з особливостями бухгалтерського та податкового обліку зовнішньоекономічних операцій;
- проаналізувати ефективність експортно-імпортних операцій;
- оцінити чинники, які впливають на діяльність підприємства при експортно-імпортних операціях;
- розглянути етапи проведення аудиту на підприємстві;
- запропонувати шляхи удосконалення в обліку, аналізі та аудиті експортно-імпортних операцій.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є система бухгалтерського обліку та оподаткування, економічного аналізу та аудиту експортно-імпортних операцій на ПАТ «Уманський «Мегомметр».

Предметом дослідження є теоретичні засади, методика і практика бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу, а також аудиту експортно-імпортних операцій.

Методи дослідження. У процесі проведення дослідження було використано загальнонаукові методи пізнання та спеціальні методи. Ми використали такі загальнонаукових методів як спостереження, порівняння, опитування, індукції та дедукції, а також синтез. А з спеціальних методів дослідження ми використали такі методи як статистичні групування, дослідження документів, узагальнення та аналізі ефективності експортно-імпортних операцій.

В процесі роботи використаний метод спостереження для отримати первинної інформації про об'єкт дослідження у вигляді сукупності емпіричних тверджень. Метод аналіз ми використали для визначення фінансової стійкості підприємства, а

порівняння для зіставлення даних фінансової звітності підприємства у динаміці років. Метод опитування дав змогу отримати фактичну інформацію.

Метод дослідження документів показав як саме відображається облік у первинних документах та віднесення їх на фінансовий результат.

Інформаційна база дослідження. В якості вихідних даних для виконання випускної роботи використовувались чинні на даний період часу нормативні документи та література в якій проводились дослідження в даній галузі. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують порядок здійснення обліку, оподаткування, аналізу та аудиту експортно-імпортних операцій, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених із цих питань, матеріали науково-практичних конференцій, статистична інформація, періодична література, практичні дані аналітичного та синтетичного обліку, фінансової та податкової звітності ПАТ «Уманський «Мегомметр». Обробка даних здійснювалась за допомогою сучасних інформаційних технологій.

ВИСНОВКИ

Проведене нами дослідження дає змогу зробити висновок, що обрана тема, у наш час, є досить актуальною та значною, так як здійснення зовнішньоекономічних операцій вітчизняними підприємствами є однією з умов підвищення їх ефективного функціонування, зростання прибутковості та конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

Об'єктом дослідження є Публічне Акціонерне Товариство «Уманський завод «Мегомметр» Дане підприємство засноване і функціонує з метою виготовлення конкурентоспроможної продукції – електровимірювальних приладів, товарів народного споживання, якість та надійність яких задовольняє вимоги споживачів, що сприяє економічній стабільності, гарантує зайнятість і соціальну захищеність колективу.

На підставі проведеного дослідження ми дізнались, що підприємство ПАТ «Уманський завод «Мегомметр» на сьогоднішній день активно займається зовнішньоекономічною діяльністю, що безпосередньо впливає на зростання основних економічних показників. Так динамічне зростання виручки від реалізації при рівномірному зростанні собівартості призвело до збільшенню валового прибутку більш ніж у 1,5 рази, що у свою чергу вплинуло на підвищення загальної ефективності діяльності підприємства – рівень рентабельності продаж за аналізований період збільшився на 1,66 відсотко-пункти.

Загальна фінансово-господарська діяльність підприємства на протязі аналізованого періоду є прибутковою та відзначається зростанням чистого прибутку у звітному періоді у 1,7 рази порівняно із базовим роком.

Для ведення обліку підприємство використовує програму «1С- Підприємство» та М.Е.Дос, яка забезпечує цілісне відображення в бухгалтерському та податковому обліку господарські операцій, проте облік у бухгалтерії ведеться в ручну в журнально ордерній формі.

Бухгалтерський облік займає одну з найважливіших позицій функціонування підприємства, так як від нього залежить основа ведення діяльності, правильність відображення операцій на рахунках, точність розрахунків та платежів.

При обліку експортно-імпортних операцій приділяється увага первинному обліку. Основним документом, який складається перед здійсненням експортно-імпортних операцій є договір (контракт) купівлі-продажу товарів. Він складається на визначених умовах, які задовольняють обидві сторони.

Підприємство здійснює безготівкові форми розрахунку по передоплаті або після оплаті, використовуючи при цьому рахунок-фактуру, який використовується як супровідний документ і засвідчує про сплату та передачу товарів.

На основі первинних документів підприємства здійсню аналітичний облік, який відображається в окремих відомостях. На основі аналітичної інформації формується синтетичний облік з використанням відповідних рахунків. Основними рахунками при здійсненні експортно-імпортних операцій є 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» та 362 «Розрахунки з іноземними покупцями». Також підприємство для оприбуткування імпортних запасів використовує рахунок 20 «Виробничі запаси», а при експорті товарів 28 «Товари».

При отриманні валюти на розрахунковий рахунок в банку відбувається перерахунок її на звітну дату. При зміні курсу НБУ підчас знаходження коштів в іноземній валюті на транзитному рахунку банку необхідно здійснити перерахунок іноземної валюти і результати перерахунку відображати у складі курсової різниці на рахунку 714 «Дохід від операційної курсової різниці» – при зростанні курсу іноземної валюти; на рахунку 945 «Втрати від операційної курсової різниці» – при зниженні курсу іноземної валюти;

Результати від продажу – доходи чи витрати, які розраховуються як різниця між сумою, одержаною від продажу валюти, та балансовою вартістю валюти, відображаються відповідно або на рахунку 711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти», якщо різниця позитивна, або на рахунку 942 «Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти», якщо різниця від'ємна.

Провівши аналіз діяльності ПАТ «Уманський завод «Мегомметр», ми помітили, що підприємство є прибутковим та з кожною звітною датою збільшує свій прибуток.

Аналіз динаміки зміни фінансових результатів на підприємстві показав, що підприємство отримало прибуток від основної операційної діяльності в 2016 році склав 2417 тис. грн. , що на 1753 тис. грн. більше ніж у 2015 році (664 тис. грн.). Це означає, що підприємство збільшує виробничу потужність, а також спад витратного механізму на підприємстві.

В звітному році на підприємстві відбулося зменшення інших операційних доходів на 61,96 % в порівнянні з 2015 роком, та зменшення інших операційних витрат на 47,77 %. Прибуток від операційної діяльності збільшився з 1904 тис. грн. у минулому році, до 3681 тис. грн. у звітному, що на 93,33% більше.

Після сплати податку на прибуток від діяльності на підприємстві 705 тис. грн. у звітному році чистий фінансовий результат склав 2980 тис грн., що на 98,67% більше ніж у попередньому році.

Аналіз структури формування прибутку показав, що за аналізуючи період доля собівартості реалізованої продукції в чистому доході зменшився на 2,16%. Так якщо в минулому році витрати на виробництво склали майже 80% то у звітному майже 77%.

Одним із позитивних моментів є незначне зменшення в структурі величини адміністративних витрат. Так якщо в минулому році вони склали 16,64%, то в звітному 16,12%. В структурі доходу відбулося зменшення витрат на збут з 2,82% у базисному році до 2,46% у звітному.

Аналіз кількісного рівня дослідження фінансових результатів показав, що у звітному році підприємство збільшило величину маржинального доходу з 9553 тис. грн. до 12403 тис. грн., що на 2850 тис. грн. більше ніж у минулому році. При цьому частка маржинального доходу виручки від реалізації збільшився з 0,209 до 0,231.

Збільшення маржинального доходу в виручці від реалізації призвело до збільшення постійних витрат (адміністративні витрати та витрати на збут) на 1097 тис. грн. та збільшити критичну точку обсягу продажу на 698. Так якщо в минулому

році підприємству для покриття всіх своїх витрат потрібно було реалізувати продукції на 42531 тис. грн, то у звітному 43229 тис. грн., що означає, що підприємство не змогло в звітному періоді повністю покрити свої витрати. Проте на підприємстві збільшився запас фінансової тривалості.

На досліджуваному підприємстві склалася позитивна тенденція до збільшення продажу від основної операційної діяльності на 3,05%, прибутковість операційної діяльності на 2,68% та збільшення рентабельності продажу на 0,0052%.

Рентабельність основної операційної діяльності збільшилась з 1,45% у базисному періоді, до 4,50% у звітному. Також ми бачимо зростання рентабельності продажу від операційної діяльності з 4,17% у минулому році до 6,85% у звітному.

Проте підприємству для покращення своєї діяльності та збільшення рентабельності потрібно зменшувати постійні витрати (адміністративні витрати та витрати на збут) та змінні витрати. Також для збільшення суми чистого доходу підприємству потрібно збільшувати об'єми виробництва, не допускати залишків готової продукції, простоїв та збоїв в ритмі роботи, збільшувати віддачу активної частини.

При проведенні аудиту було встановлено, що необхідним є визначення рівня суттєвості та ризиків викривлення інформації щодо здійснення експортно-імпортних операцій.

У відповідності з суттєвістю можливого відхилення наведений вплив відхилення на аудиторський висновок. Модифікація аудиторського висновку проводиться після проведення аудиторських процедур (і не обов'язково у кінці перевірки), тому на кожному окремому етапі вплив виявленого відхилення на висновок визначався відповідно до напрямку модифікації.

Розроблена програма аудиторської перевірки опирається на первинні документи, які використали для обліку експортно-імпортних операцій. Згідно складеної програми аудитор складає форму звітності аудитора на основі складених документів, які були створені під час перевірки обліку експортно-імпортних операцій.

На основі складеного аудитором звітом, сформували аудиторський висновок в якому зазначені відхилення. В залежності від того як впливають виявлені відхилення на правдивість фінансової звітності аудитор визначив відповідний тип аудиторського висновку.

Модифікацію аудиторського висновку проводять після проведення аудиторських процедур, тому на кожному окремому етапі вплив виявлених відхилень на висновок визначили відповідно до напрямку модифікації.

Підприємству потрібно удосконалювати та приділяти більш детальну уваги бухгалтерському обліку іноземної валюти. Необхідно чітко простежувати рух іноземної валюти перераховані (отримані) у вигляді авансів для обліку немонетарних статей балансу і відокремлювати їх від проведення наступної оплати.

Також потрібно удосконалити реєстри аналітичного і синтетичного обліку до рахунків розрахунків у сфері експортно-імпортних операцій по грошовим і негрошовим зобов'язанням з наведенням практичних прикладів їх заповнення, що сприяють збільшенню інформаційного наповнення облікових реєстрів.

Таким чином, задля покращення обліку на підприємстві ПАТ «Уманський завод «Мегомметр» маємо наступні пропозиції:

- автоматизація ведення бухгалтерського обліку;
- впровадження внутрішнього контролю;
- відображення в обліку заборгованості з нерезидентами щодо отриманих авансів в іноземній валюті;
- удосконалення реєстрів аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з нерезидентами;
- визначення чіткого переліку витрат з формування первинної вартості придбаних товарів при імпортних операціях;
- моніторинг інформації про «дебіторську заборгованість» та «зобов'язання»;
- визначення чіткої методики відображення в обліку розрахункових операцій в іноземній валюті з урахуванням валюти платежу та перерахунку валюти на звітну дату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.
2. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс]: закон України від 16.04.1991р. №959-XII. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
3. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті [Електронний ресурс] : закон України від 23.09.1994р. №185/94ВР. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.
4. Про страхування [Електронний ресурс] : закон України від 07.03.1996р. № 85/96-ВР. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.
5. Про систему валютного регулювання і валютного контролю [Електронний ресурс] : декрет кабінету міністрів України від 19.02.19993р. № 15-93. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.
6. Про державне мито [Електронний ресурс] : декрет кабінету міністрів України від 21.01.1993р. № 7-93. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.
7. Про кореспонденцію рахунків [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України № 143 від 28.03.2002р. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua>.
8. Про затвердження реєстрів бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України № 356 від 29.12.2004р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
9. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] : Інструкція № 291 від 30 жовтня 1999р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
10. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів [Електронний ресурс] : наказ Мінекономіки, європ.інтеграції № 201 від 06.09.2001р. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>.
11. Про заходи щодо запобігання експорту товарів походженням з України за цінами, що можуть розглядатися як демпінгові, та врегулювання торговельних

спорів [Електронний ресурс] : указ президента України № 475/94 від 25.08.1994р.–
Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 20.10.1999р. № 246. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 10.08.2000 р. № 193. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>.

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.

16. Розрахунки в іноземній валюті і деталі податкового обліку: Державна фіскальна служба [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <http://tr.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-199236.html>.

17. Беляков О.О. Облік та аудит експортно-імпортних операцій підприємств торгівлі: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04 [Електронний ресурс] / О.О. Беляков. – К., 2004. – Режим доступу : kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.06/2005/Irha.doc.

18. Волкова І.А. Облік зовнішньоекономічної діяльності : підручник / І.А. Волкова– Київ, 352 с.

19. Волкова І.А. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / І.А.Волкова, М.В. Реслер, О.Ю. Калініна – Київ, 2011. – 296 с.

20. Волкова Н.А. Економічний аналіз : навчальний посібник / Н.А. Волкова – Одеса : ОНЕУ 2015. – 312 с.

21. Волкова Н.А. Організація та методика економічного аналізу : навчальний посібник / Н.А. Волкова, Н.Е. Подвальна – Одеса : ОНЕУ 2013. – 266 с.

22. Волкова Н.А. Організація та методика економічного аналізу : навчальний посібник / Н.А. Волкова, Р.М. Волчек – Одеса : ОНЕУ 2012. – 111 с.

23. Гудима К.С. Проблеми обліку експортно- імпорتنих операцій в Україні [Електронний ресурс] / К.С. Гудима, Л.І. Тимча – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=29420>.

24. Дрібний М. Бухгалтерський і податковий облік експортно-імпорتنих операцій // Дебет-Кредит. – 2012. – №05 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://dtk.com.ua/show/1cid02238.html>.

25. Кадуріна Л.О. Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України : підручник / Л.О. Кадуріна, М.С. Стрельнікова – Київ, 2013. – 601 с.

26. Карпушенко М.Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / М.Ю. Карпушенко – Харків : Х.Н.У.М.Г. – 2014. – 80 с.

27. Коблянська Г.Ю. Організація обліку і фінансової звітності експортно-імпорتنих операцій / Шевченківська весна : матер. міжн. наук.-практ. конф. – Вип. VII / Г.Ю. Коблянська– К.: Сталь, 2009. – С. 554-555.

28. Коблянська Г.Ю. Облік та аудит експортно-імпорتنих операцій підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04 [Електронний ресурс] / Г.Ю. Коблянська. – К., 2009. – 21 с. – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/.

29. Коваль О. Методика бухгалтерського обліку експортно-імпорتنих операцій // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 4. – С. 6

30. Левченко Н.М. Методологічні аспекти аудиту експортно-імпорتنих операцій підприємств // Науково-виробничий журнал. – 2013. – № 42. – С. 271- 277.

31. Орловська Г.В. Облік зовнішньоекономічної діяльності : підручник / Г.В. Орловська – Мелітополь, 2011. – 177 с.

32. Рура О.В. Пошук шляхів узгодження бухгалтерського і податкового обліку експортно-імпорتنих операцій / О.В. Рура // Матеріали першої науково-практичної конференції – Кривий Ріг, 2005. – С. 282-284.

33. Рутковський А. Бухгалтерський та податковий облік імпорту товарів [Електронний ресурс] / А. Рутковський // Онлайн помічник бухгалтера. – Режим доступу : <http://bux-help.pp.ua/аналітичні-статті/14-облік-запасів/5-облік-імпорту-товарів>.

34. Савченко В.Я. Аудит: навчальний посібник [Електронний ресурс] / В.Я. Савченко. – Київ: КНЕУ 2005. – Режим доступу : <http://www.ebk.net.ua.htm>.
35. Санду В.М. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності України [Електронний ресурс] / В.М. Санду, Є.О. Галушка // Тези Всеукраїнської наукової конференції «Наукова Україна». – Чернівці. 2012. – С. 45 - 47 – Режим доступу: http://globalnauka.com/naukova_ukraina/2490.html.
36. Сич О. Митна та первісна вартість товарів при імпорті / О. Сич // Головбух. – Київ. 2014. – № 38., 31с.
37. Степаненко О.І. Зовнішньоекономічна діяльність : контроль термінів проведення розрахунків поставок // Фінанси, облік і аудит. – Київ : КНЕУ, 2003. – С. 299-304
38. Ткаченко Н. Облік експортно-імпортних операцій / Н. Ткаченко, Т. Лагода // Бухгалтерський облік і аудит. – Львів, 2002. – № 9., с. 2-8.
39. Целуйко О. Експорт послуг і поставка послуг нерезидентам : облік доходів та витрат [Електронний ресурс] / О. Целуйко // Коммерція – Режим доступу : [https://uteka.ua/ua/publication/Eksport-tovarovi-postavka-uslug-nerezident amuchet-doxodov-i-rasxodov](https://uteka.ua/ua/publication/Eksport-tovarovi-postavka-uslug-nerezident-amuchet-doxodov-i-rasxodov).
40. Шапошкіна О.М. Актуальні проблеми обліку експортно-імпортних операцій [Електронний ресурс] / О.М. Шапошкіна, М.Ю. Малишко. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=66570>.
41. Шкурупій О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / О.В. Шкурупій – К. : Центр учбової літератури. 2012. -248 с.